

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

Сталий розвиток – це процес, який забезпечує задоволення потреб сьогодення, не зашкоджуючи можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Сталий розвиток на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та збалансованості є необхідністю сучасного світу. Соціальний аспект сталого розвитку означає, що розвиток повинен бути спрямований на поліпшення якості життя людей, збільшення рівня благополуччя та створення умов для розвитку людського капіталу. Це означає врахування потреб суспільства в здоровому та безпечному середовищі, освіті, охороні здоров'я та соціальній підтримці.

Вивчення проблем сталого розвитку суспільства в останні роки висвітлюється у працях іноземних та вітчизняних науковців. Соціальний аспект сталого розвитку відбито у дослідженнях авторів: Андерсон В., Балджи М.[2], Андрушків, О. Бородіна, Н. Винокурова, Н. Гребенюк, М. Гузев, Б. Данилишин, Н. Кирич, А. Малявіна, Л. Мельник, В. Міщенко, Ю. Муромцева, [1] В. Прадун, О. Скидан; А. Тихонов, В. М. Шапочка, В. Шевчук, Л. Шостак, та ін.

Цілі сталого розвитку в соціальній сфері орієнтовані на поліпшення життя людей і забезпечення справедливості та рівності в суспільстві. Основні цілі сталого розвитку в соціальній сфері визначені в рамках програми ООН «Сталого розвитку до 2030» і включають наступне:

Зниження бідності та нерівності: забезпечення всіх людей доступом до якісної освіти, медичної допомоги, а також забезпечення добробуту та рівних можливостей.

Здоров'я та добробут: забезпечення доступу до якісної медичної допомоги, у тому числі до превентивної медицини, зниження захворюваності на інфекційні та неінфекційні хвороби.

Освіта: забезпечення доступу до якісної освіти, включаючи початкову, середню і вищу освіту, підвищення рівня грамотності.

Гендерна рівність: забезпечення рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків, зменшення дискримінації на основі статі.

Чисте довкілля: забезпечення екологічної безпеки, зниження забруднення довкілля, збереження біорізноманіття.

Соціальна захищеність: забезпечення захисту прав людей, які потребують допомоги, включаючи малозабезпечені та вразливі групи населення.

Міцні інституції: забезпечення демократичної системи управління, правосуддя та рівності перед законом, боротьба з корупцією.

Забезпечення прав людини та громадянських свобод передбачає забезпечення рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхнього статусу, раси, національності та інших характеристик.

За даними Державної служби статистики України, проблема бідності населення в Україні залишається актуальною. Так, такий індикатор бідності, як частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств за 2015 – 2020 рр. все ще залишається високою, в середньому 50,5% за весь період, в т.ч. 49,2% у міських жителів і 53,1% серед сільських [3]. За час російської агресії цей показник ймовірно міг ще зрости.

Отже, соціальна складова сталого розвитку в Україні, а саме - подолання бідності, потребує інноваційного комплексного підходу та системних реформ. Деякі можливі шляхи вирішення проблеми бідності, на нашу думку, включають:

Підвищення мінімальної зарплати та пенсій: Важливо забезпечити, щоб мінімальна зарплата та пенсія відповідали мінімальному рівню життя, і дозволяли людям забезпечувати свої базові потреби. Такі заходи можуть зменшити відсоток населення, яке витрачає понад 50% доходів на харчування.

Розвиток економіки та створення нових робочих місць: Для бідних людей доступ до роботи є ключовим фактором забезпечення стабільного доходу та можливості для підвищення рівня життя. Це можна досягти за допомогою стимулювання інвестицій, підтримки малих та середніх підприємств та розвитку інновацій.

Поліпшення соціальних програм: Уряд повинен створити соціальні програми, які надають підтримку малозабезпеченим верствам населення, зокрема допомогу на дітей, медичну допомогу, програми соціальної житлової підтримки.

Збільшення доступу до освіти: Освіта є ключовим фактором в розвитку економіки і зменшенні бідності. Широкий доступ до якісної освіти дозволяє людям отримувати робочі місця з вищою заробітною платою, знижує шанси стати безробітним та підвищує рівень соціальної мобільності.

Боротьба з корупцією: Корупція є серйозною проблемою, яка може підтримувати бідність та соціальну нерівність в країні. Це

стосується корупції в державних органах, включаючи систему оподаткування та розподілу соціальних програм, а також корупції в приватному секторі, яка може призводити до нерівних умов праці та заробітної плати.

Боротьба з корупцією може включати реформування державних інституцій, встановлення прозорих та чесних правил та процедур, які забезпечують рівні умови для всіх громадян. Також можна розглянути створення незалежних механізмів контролю та нагляду за діяльністю державних інституцій та приватного сектору, щоб забезпечити чесність та прозорість в усіх сферах життя.

Реалізація інноваційних рішень та конкурентоспроможних стратегій розвитку є важливим елементом забезпечення сталого розвитку у соціальній та інших царинах. Забезпечення сталого розвитку на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та збалансованості потребує синергії дій держави, приватного сектору та громадянського суспільства. Тільки такий підхід дозволить забезпечити розвиток суспільства, не пошкоджуючи природні ресурси та можливості майбутніх поколінь.

Інформаційні джерела:

1. Муромцева, Ю. І. Якість життя й використання трудового потенціалу населення в Європейських країнах та Україні. *Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Економіка*. 14 (2014): 69-77.

2. Сталій розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2016: колективна монографія / Андерсон В.М., Балджи М.Д., Баркан В.І. [та ін.]; Інститут телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України; НТТУ «Київський політехнічний інститут»; Вища економіко-гуманітарна школа / за наук.ред. проф. Хлобистова Є.В. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 590 с.

3. Цілі сталого розвитку Україна • 2021 моніторинговий звіт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf